

net i det Hele, for at komme til Kundskab om, om det virkelig skulde være rigtigt og almindelig erkjendt, at der ikke længere var Grund til paa den Maade, som vor Lovgivning hidtil har troet at burde, at fremme og lette Skovopvekslingen i Landet. Dette er den anden Side af Sagen, som fortjener og absolut maa underkastes en omhyggelig Overveielse ved Siden af det ene, vistnok i og for sig meget respectable Motiv, som den ærede Forslagsstiller alene har omtalt og alene gjort gjældende med Hensyn til denne Sag.

Jeg kan ei heller anerkjende, at den ærede Forslagsstiller i de Bemærkninger, han iøvrigt fremsatte, paa nogen Maade har rejsførdiggjort Forslagets § 2. Han anførte formeentlige Exempler paa, at Fæstecontracter i den Henseende vare blevne misligholdte; — det er i Almindelighed meget misligt her i almindelige Udtryk at ville paaberaabe sig saadanne formeentlige Misbrug, som skulde have fundet Sted paa en eller anden Maade med Hensyn til Fæstecontracter; thi man kan jo ikke her faae sige almindelige Paastandes Rigtighed prøvet; jeg skal imidlertid for et Dieblik sætte det Tilfælde, at det virkelig forholder sig rigtigt; hvad han har anført — jeg skal hverken sige ja eller nei dertil —, men, selv om det var Tilfældet, saa laa deri aldeles intet Beviis for Rigtigheden eller Nødvendigheden af en saadan Bestemmelse som den, at Jorddrotten ikke skulde kunne overdrage Gjærdsel og Løv fra Gaarden til Andre end Fæsteren. Det er mig klart, at, selv om de Præmisser, den ærede Forslagsstiller opstillede, vare rigtige, og rigtige i et saadant Omfang, at man derpaa kunde bygge Nogetsomhelst, saa var Conclusionen ingenlunde rigtig; Præmisserne hjemlede ingenlunde en saadan almindelig Slutning som den, der er opstillet i § 2.

Tseberning: Det forekommer mig, at den Differens, der er mellem Forslagsstillerne og Ministeren, ligger for en stor Deel deri, at Forslagsstillerne gjøre sig en anden Forestilling om Bøndejord og den Maade, hvorpaa den maa betragtes, end den ærede Minister. Der er ved Udførelsen henlagt endel Jord blandt

Moser og Marker med Gjærdsel paa til Bøndejord, uden noget Forbehold, at de skulde være til Andet end Bøndebrug, og det er en Selvfølge, at de ikke reelig kunne exploiteres af nogen Andre end Bønder; de kunne benyttes af Godsbefidderen mod en vis Betaling til Bønden, men Godseieren kan ikke, saavidt jeg kan see, reeligviis gribe ind, fraskille Fæstegaardene disse Jorder og tilegne sig Driften deraf, thi det er jo det Samme, som om han lægger Endeel af Bøndejorden ind under Herregaardsjorden; det er en indirecte Maade, han exploiterer Jorden paa, man sees det ikke, men det er ligesom at inddrage Endeel af Bøndejorden under Herregaardsdyrkingen og Bedriften. Det er det, vi her bør hæmme ved denne Lov; det er denne Lovs Hovedhensigt at haandhæve det i Lovgivningen nedlagte Princip: at Bøndealmuen skal leve ved Bøndejorden, og at der derfor skal haandhæves en Forskiel mellem Bøndejord og Godsjord. Man har forsøgt i en lang Række af Aar at bringe saadanne Forordninger til Virksomhed, som gave de Paaagjældende Anledning til, under Paaaskud af forbedret Agerbrug, forbedret Skovdyrking, forbedret Løvdrift &c., at gribe ind i den egentlige Lovgivning, der sondrede Bøndejorden og Godsjorden, og det, vi her gaae løs paa, er kun at sætte en Grændse herfor. Jeg har ikke kunnet forstaae, hvad den ærede Minister egentlig meente med de Contractsforhold, som man ved denne Lov greb ind i, thi ved at forandre Lovgivningen griber man ikke ind i et Contractsforhold. Contracterne ere sluttede under Forudsætning af Lovens Foranderlighed, og det er Noget, man aldrig maa overse. Der var ingen Statsstyrelse mulig, naar man, hvergang man vilde forandre en Lov, først skulde spørge: kan den Lov forandres, er der ingen Contract, som paa en eller anden Maade kan siges at sætte sig til denne Lov? Der som det Princip skulde gjøre sig gjældende i alle Statsforvaltningsgrene, saa vilde hele Statsmaskineriet staae stille, thi det er netop Lovens Bevægelighed, som giver Staten sin sande Udvikling og Styrke og Contractsforholdene maae vide at virke sig derefter. Jeg har i det første Dieblik slet ikke kunnet forstaae, hvad det var for Contracter, her var